

oraz Wojskowej Służby Polek
0 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 7
e-mail: fapak@wp.pl, www.fapak.pl
NIP 956 43 25 127; REGON 142222
KRS 000045322
Urząd Rz. 1090 1506 53010000

8

yci

Pom. ODR
Obw. 3-Bydgoski
Stempniewski Stefan
ps. „Werner II”, „Olsza”
M-1286/2127 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Stempniowski Stefan

D: M-1286/2127 Pom.

Pom. ODR - Bydgoszcz

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 1 5.11

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 2 5.11-2

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 17

VI. Fotografie dwa w kronografii

1/2. Dokumenty dotyczące melotona:
Stempniowski Stefan

1. Oświadczenie świadka - Stempniowskiego
Stefana z 7. 11. 1984 o działalności
Izy Nowak z d. Lipskiej, kserokop. oryg.

k. 15, 1

Stempniewski Stefan ps.Olsza/Werner. Bydgoszcz, dnia 7.XI. 1964.r.

(miejscowość)

Bydgoszcz, Golebia 5/I.-85-309. (Nazwisko, imię, pseudonim i adres składającego oświadczenie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): od listopada 1939 ZWZ. póź. A.K. Dow. pól. Paubicki Ok. Pom. Zetoka. i, Wydz. Bezp. Kom. B. Lipski ps. Bartel. jeszcze później Desant Polsko-Sowiecki w lasach Tucholskich na rozkaz Kom. Okręg. świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer R.H. 5500I54. wydany dnia 30. vi. 1965. r. przez KBMO w Bydgoszczy

oświadczam:

ze Ob. Iza Nowak z d. Lipska syn (córka) Bolesława i Haliny Lipski urodz. dnia 18. Grudnia 1931. roku w Toruniu

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): w roku 1931 mieszkała w Toruniu była Harcerką wiedzieli o tym Niemcy gdy wkroczyli oskarżono ją do Gestapo zabrali i mocno pobili, trzeba Szpitala Polaków do Szpitala niebrali, rodzina była w Kłopotnie trzeba rodzinę do Guberni do Erzerzucie i tam do Polskiego Szpitala... rodzina mieszkała razem P. Szczepkowska a Iza ułożono w Szpitalu gdy się podleczyła wstąpiła spowrotem do Harcerek i łączniczką w Powstaniu ps. Hanka

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): tam została cała razem Mama, Brat Janusz, i Iza Lipska (Nowak) razem z Rodziną Szczepkowskich Syn Janusz Córka, i Ich Gospodyni, i Pani Szczepkowska osadzeni w Pruszkowie, tam stał do Obozu Stutthof. następnie do Fili Obozu Stutthof gdy Front się zaczął zbliżać kazano iść Rowy przeciwożoigowych kopac, dostaliśmy Gryps gdzie sie znajdują Ja dostatem polecenie od Komendanta, sprawę zbadać gdyż mswiłem biegle po Niemiecku tam stwierdziłem że tak jest, zrobiłem Fałszywe Dokumenty gdy miałem Fałszywe Dokumenty to pierwszą Ize Lipską (Nowak) uprowadziłem

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej Nr. 2300, By. wydanej przez Zarząd Okręgu w Bydgoszczy. 22. marca, 1965. Nr. Ewidencji, 1060. Nr. Komb. Nr. 16. po. 122.

Własnoręczność podpisu stwierdza się:

Sekretarz Kasa ZBoWiD

Czesław Barłóg (pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, staż wojskowy)

były inspektor AT, 1. Brzoza Okręg Pomorski i Bezpiecz. O.D.R. d/s specj. później w łącz. Desant Polsko-Sowiecki w Lasach Tucholskich wówczas w stam...

Bydgoszcz, 7.03.85 Jedn. PZM „Grafpapier”, W-wa, Bema 60a, z 14.III.1977 r. WZGraf. Zam. 1418 z dn. 24.I.77 r. Nakład 80 000.

35-009 w Bydgoszczy ul. Dworcowa 60 KOŁO MIEJSKIE Nr. 1

11. Materiały uzupełniające: Stempiewski Stefan
1. Biogram, Forycki Edward, [w:] Indeks
z ODR „Zatoka”, Bydgoszcz 1990, kserokop. k. 2 s. 1-2

36. STEMPNIEWSKI Stefan, "Werner II", "Olśza"

Ur. 5.07.1904 r w m. Oberhausen /Niemcy/ z ojcą Antoniego i z matki Józefy wd. Witozak.

Ukończył Technikum Budowy Maszyn w Grudziądzu.

Z zawodu maszynista kolejowy.

W czasie okupacji został przymuszony do pracy na kolei niemieckiej, gdzie dał się poznać jako zażarty Polak.

Nie trwało długo jak od władz niemieckich otrzymał zaklejoną kopertę z pismem, którą miał doręczyć adresatowi - gestapo. Instynktownie przeczuł zawartość koperty. Z treści pisma wynikało, że nie miał prawa żyć.

Od tej pory aż do końca okupacji Stempniewski ukrywał się: tropiony, ale nieuchwytny. Dokument ten o obszernej treści, w tłumaczeniu na język polski, a uwierzytelniony notarialnie, znajduje się w aktach osobowych Stefana Stempniewskiego w ZBoWiD-zie w Bydgoszoży.

W czasie okupacji, na samym początku nawiązał kontakty z ZWZ, a następnie z AK. Współpracował z Komendantem Okręgu Pomorskiego z płk Januszem Pałubińskim, pseudo "Janusz", "Piorun".

Do Okręgowej Delegatury Rządu na Kraj włączył się od chwili jej powstania. Pełnił funkcję do specjalnych poruczeń oraz kuriera do wielu miejscowości na Pomorzu i do Warszawy, gdzie spotykał się z działaczem Stronnictwa Pracy Antozakiem Antonim, Delegatem Rządu na Kraj na Okręg Pomorski.

Stempniewski miał w sposób doskonały opanowany język niemiecki. Cechowała go odwaga, wręcz zuchwałość. Z wielu niebezpiecznych opresji wychodził obronną ręką.

Przypadkowo aresztowany, mając przy sobie wiele obciążających materiałów i pokaźną gotówkę na cele organizacyjne, umiał się wymigać z tej opresji.

W odbywanych podróżach umiał korzystać z transportów kolejowych przeznaczonych dla Wehrmachtu.

Lipski powierzał mu do wykonania nie łatwe zadania -

Edward Fomycki, Ludzie z ODR
Zakończony przez: Ferdynand Zietel,
Bydgoszcz 1990

z których wywiązywał się ku ośmioletniemu zadowoleniu szefa.

Z narażeniem życia wyprowadził z obozu pracy w Altfolwark pod Grudziądzem rodzinę Lipskich, składającą się z trojga osób oraz Szożepkowskich wraz z pomocą domową.

Alojzy Bruski, pseudo "Góral", dowódcę partyzantów w Borach Tucholskich, zatrzymał się i częściowo nawet mieszkał u Stempniewskich. Stefan Stempniewski był łącznikiem do lasu, gdzie spotykał się z Sochaniewiczem z grupy chorążego Waluka, d-cy jednego z rzutów sowieckich.

Dnia 7 maja 1945 r. nocą, Stempniewski został aresztowany przez Wojewódzki UB w Bydgoszczy i osadzony w więzieniu przy ul. Poniatowskiego, następnie przetrzymany do więzienia na Wałach Jagiellońskich, skąd został przetransportowany do więzienia na Mokotowie, w Warszawie. Z braku dowodów winy zwolniony. Podjął pracę na kolei. Powtórnie został aresztowany przez UB w lutym 1950r za posiadanie części archiwum, które powinno się potraktować jako rzecz czysto prywatną.

Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego został skazany na kilkuletni pobyt w więzieniach: w Koronowie, gdzie ciężko zachorował, przeniesiony do Grudziądza przebywał w szpitalu więziennym. Po wyjściu z więzienia już zdrowia nie odzyskał.

Do obwili przejścia na emeryturę pracował na kolei.

Siostra Wanda zagrożona aresztowaniem przez gestapo, przez które była poszukiwana, ukrywała się do końca okupacji.

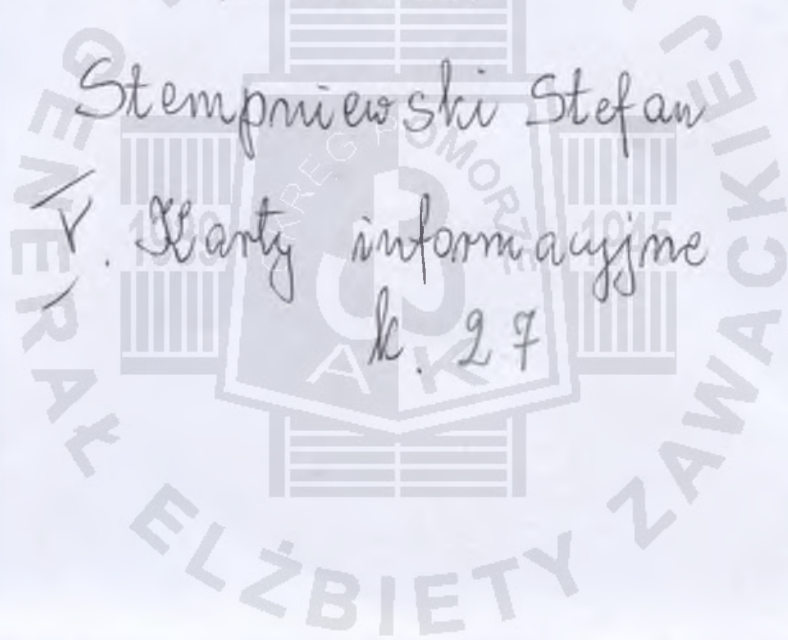
Brat Kazimierz aresztowany przez gestapo 4 grudnia 1944 r. / w dzień Barbary/ wyprowadzony z więzienia przy Wałach Jagiellońskich na dwa dni przed wkroczeniem wojsk sowieckich, zaginął bez wieści po 21.1.1945 r.

T: M: 1286/2 127 Pom.

ODR
Pomorie

Stempniowski Stefan

✓ Karty informacyjne
k. 27

11.XI 88

Stępaniowski Stefan

inf. z Wisniowka II 1990

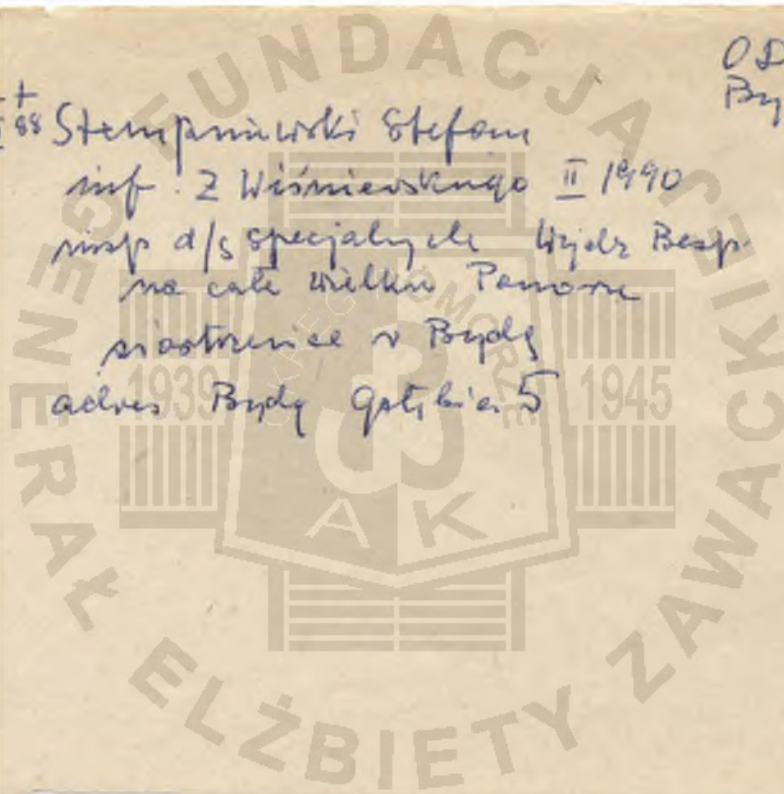
instr. d/s specjalizacji Hydry Basp
na całej Wielkiej Panonie

siostrenice w Bydli

adres Bydli Gąsienic 5

ODR
Bydli

1

Bydgoszcz
ODR 2

^{em}
Stefaniewicz Stefan, Olścin

Bydgoszcz, ul. Gołębiewa 5

inf. M. Pufala 20.10.90

uczestnik Lipińskiego z Bydgoszcz z własnym
Pufalą w Nahl

jako insp. Obsady ODR d/s pomocy

przyjeździe 1941-44

podobno składowe

STEMPNIEWSKI STEFAN Wener $\overline{\text{II}}$ ' 3 ^{ODR.}

Łacznik do warty, potrzeb tej funkcji
wzrostka do specjalnego zadania Lipskiego

GG

Rel. S. Nowickiego

ADR
Zygoruch

Stempniewski Stefan ps. Werner II
"Obsza"
Wyprowadził roboty wodziny dipstick
i Szachepkowski du

inf. w rel. o dipsticku przez E. Forycki ego
M-243, s. 3

K 6

ODR. Bydgoszcz 5

Stempniowski Stefan ("Alma")
centrum Powiatowego Okręgu Szkolnego Bydgoszcz

Cichliński str 44 (219. 219.)

Bydgoszcz
000 6

Stempniewski Stefan

ps "Olsza"

W czasie dekapacji sam. Bydgoszcz,
ul. Golebia 5, był inspektorem
okręgu
inf. w cel. Schawskiej Władysławy

H.G.

4

BYDGOSZCZ
~~ODR~~

7

STĘPIEWSKI STEFAN
KURIER MIĘDZY ODR A KO ZWZ-AK
PRACOWNIK PAROWOZOWNI BYDGOSZCZ (NOMINALNIE)
BRAT INSPEKTORA DELEGATURY, KAZIMIERZA.

ZOB. KALENDARZ BYDGOSKI 1992
ART. TADEUSZA JASZOWSKIEGO, STR. 146.

R.M.

Stempniewski S.

Bydgoszcz
ODR

8

- razem z Marianem Hagenbarthem jeździł do Warszawy celem nawiązania ponownego kontaktu z Antczakiem. Punkt kontaktowy mieli u kuriera Antczaka Ignacego Wujka. Brał również udział w uprowadzeniu rodziny Bolesława Lipskiego z obozu pod Grudziądzem.

Zob. tom 23 - Stutthof, nr. 83, S. Nowicki

K.Woj.

STEMPNIEWSKI Stefan "Olsza"

urodz.

inspektor ODR

S. R. Z. z M.

Wykaz odznaczeń "Jary" - Michała

ODR

9

Fontain
ODR
Poznań 10

Stępciewicz Stefan
zob. inf. z g. p. o. s. "Początki ODR"

Str 11 - z Fontain do Warszawy jechał przed myśliwym
Stefan Stępciewicz i kłaniał się kęsiom

St. Lip.

Stempniewski Stefan
ps. "Olsza"

Pomorze
CDR

11

członek Wydziału Bezpieczeństwa ODR, w którym działał również po wejściu wojsk radzieckich.

Zaangażowany do pracy przez B. Lipskiego w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (II/III.1945r.)

Aresztowany w dniu 7 maja 1945r. ~~XXXXXXXXXX~~
Po długim śledztwie na Mokotowie w Warszawie został zwolniony bez skonkretyzowania zarzutów. (X.1945r.) Ponownie aresztowany w lutym 1950r. Przechowywał część archiwów Wydziału bezpieczeństwa CDR.

Mat. z Konfer., "Armia Krajowa na Pomorzu",
str. 123, 126, 127, 131, 132,
133,

K.Wojt./94.

ODR

12

STEMPNIEWSKI STEFAN ps. "Werner II" ODR

Stały wysłannik z Pomorza do Urzędu ODR w Warszawie, obok Mariana Hagenbartha ps. "Kubiak". Ich punktem kontaktowym w Warszawie było mieszkanie rodziny Lipskich (żony i dzieci Bolesława Lipskiego).

Zr.: G.Górski, Pomorska Okręgowa Delegatura Rządu RP na Kraj w latach 1941-1945, [w:] Walka podziemna..., s. 192.

MGr 1994

ODR

13

STEMPNIĘSKI STEFAN

W x^o/95 G. Górski, Administr. Pol. Poł. ..., s. 232

21.04.1952
OPR

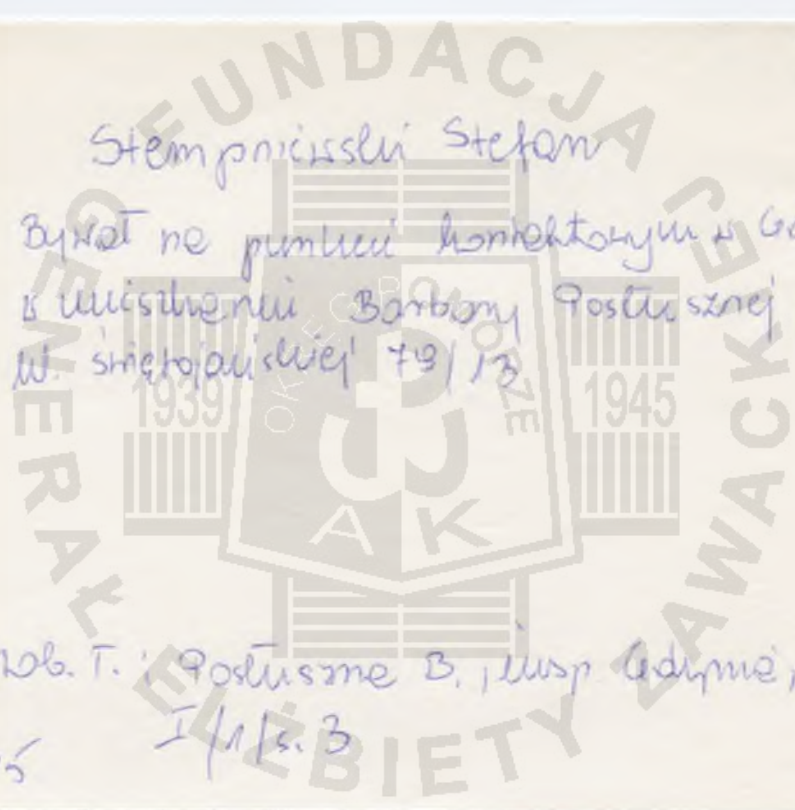
14

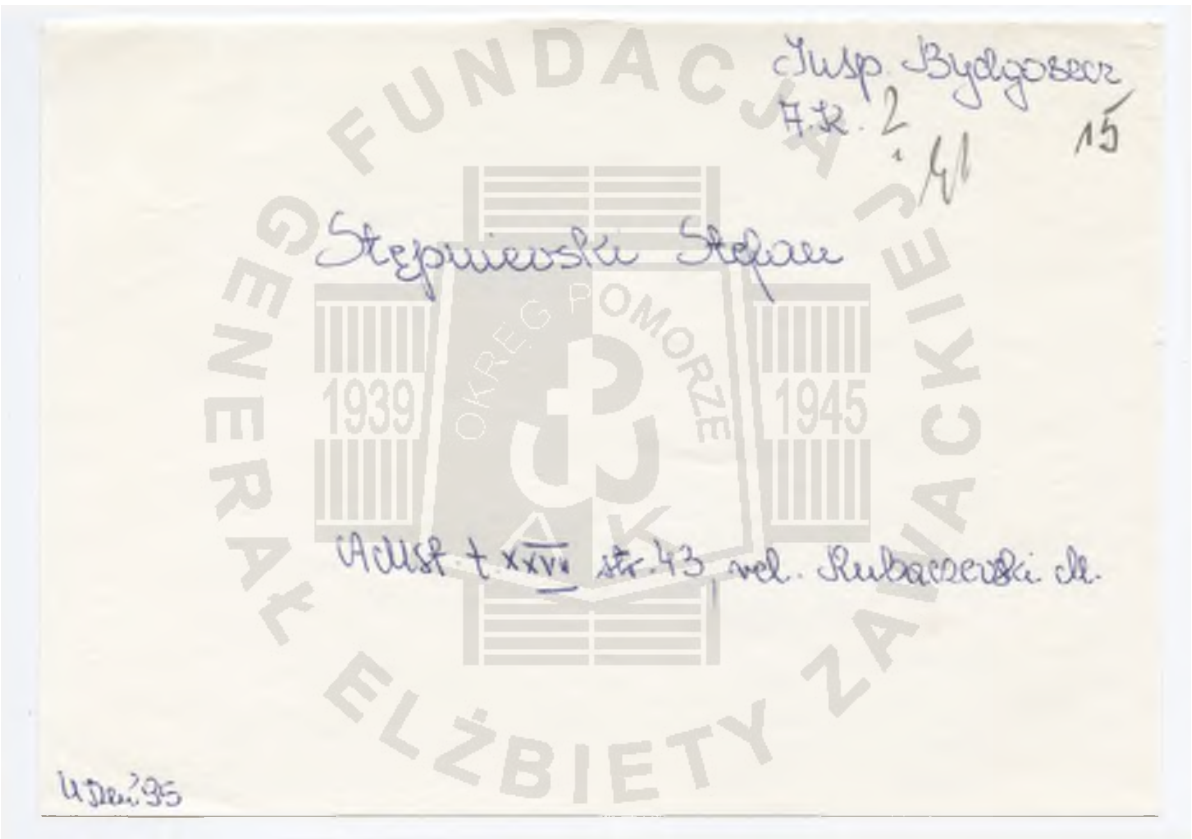
Stempniowski Stefan

Byłat na punkcie korektorym w Gdyni,
z uwięzieniu Barbary Postuszej przy
W. śmietajewskiej 79/13

ob. T. Postusze B. i wsp. Gdynia,
I/1/s. 3

HMM-95

Musp. Bydgoszcz
H. R. 2
15

Stepniowski Stefan

Musp. t. XVII str. 43, mel. Kubaczewski dr.

W. Jan 95

Stempnięski Stekani
ps „Olśwa”, „Kerber”

Budg.
ODR
16

Inspektor ODR i Służacz AK,
mjr.

źródło: A z KRP Toruni, T. i Ceglarski H.,
nr 224/z, s. 3, 4

H 117-95

Stempniewski Stefan Bydg.
ODR

17
Dnia 7.05. 1945r. aresztowany
przez Woj. M. B. Publicznego
w Bydgoszczy wraz z innymi
pracownikami Wydziału Bezpie
czeństwa ODR.

rel. Rubaczewski Czesław
t. osob. M-1005/1743

ŁDK IX 133

Stempniewski Stefan
ps. "Olsza", "Kerner II"

Bydg.
ODR
18

człony działu Wydziału
Bezpieczeństwa ODR.

rel. Rubaczewski Czesław
k. osob. W-1005/1743.

AGX IX 199

a

Bydgoszcz

Stempniewski Stefan
ps. „Olsze”

19

Jejo Tarsiniak z Grudziądem była
^{Kaczmarewska}
~~Silwan~~ Antonina, jeżdżiła do
niego do Bydgoszczy - ul. Górska 5 -
tam mieszkał.

zob. T. K. 596/596 Pom. 2. T. 1 s. 2
Zorawska Władysława (imp. Bydgoszcz)

Wz. v. 1102

a

Stempniewski Stefan

Bydgoszcz
ZK2- AK
OBR 20

Po aresztowaniu rodziców Łorawska
Władysława w 1943v (styczeń) miała do
niego do Bydgoszczy, przepisał ją do ~~AK~~
ZK2-AK w 1947v, a stamtąd kurier
szedł ją do R Gudziszki do
Antoniny Kaczmarskiej.

zob: T: K: 596/596 Pom. z. II s. 1
Łorawska Władysława - imp. Bydgoszcz.

AK.VI'02

a

Stempniewski (Stępniewski)
Stefan ps. "Olse"

Bydgoszcz
o.s.r. 21

Przes miogo do Aki została
zaprzyjętome Władysława Żorawske
z d. Sikorska Jozuizske - kurierke
i sanitariuszke w druzynie "Wilki"
w Jace Sikorskiego ps. "Orlis"

zob. J:W: 596/596 Pom. 02. 1/2 s. 3 Żorawske
Władek (imp. Bydgoszcz.) Władysława

4/82.VI'02

a

ODD 22

Stempniewski Stefan
ps. „Olśniewski” - „Wermer”

Prac. Wydz. Bosp. ODD, który z
polecenia Lipskiego Bdestawa, razem z
innym prac. Wydz. Bosp. - Marianem
Högenbarthem ps. „Kubiński”, ~~został~~ w
koncu X 1944r. wyprawa z filii
obozu Stutthof pod Gudziedzem (obóz
przy Altfolwark) zimą z żoną i synem.
(Lipskiego)

zob: U. N. 243/852 Pom. 2, II s. 3 i 11; *verte*

Stempniewski Stefan
ps. "Werner", "Olse"

ODL

23

Inspektor do powrzeń specjalnych
Wydz. Bezpieczeństwa Publicznego
- Kancelaria tego Wydziału Bolesława
Lipskiego do ścisłego współdziałania
z A.S. na terenie Borów Tucholskich;
brał udział w spotkaniach Bolesława
Lipskiego z Komendantem Okr. Pom. PK
płk. Janem Patubickim.

zob: J. M.: 114/723 z. I/2 s. 9-10 st. Woricki
IX 102 26 - ODL

Stempniewski Stefan
ps. "Wermer II", Olza

ODR 24

Brat Włodzimierz, impelator do
zadani specjalnych B. Lipskiego;
pracował też jako kurier na trasie
do W-wy i w Bomy Tucholskie (kole-
jan).

zob: T.M. 114/723 Pom. 2.T/1 s. 8
St. Nowicki - ODR.

AK. IX 102

a

Bydgoszcz
OFR 25

Stempniewski Stefan
ps. "~~Obse~~" "Obse"

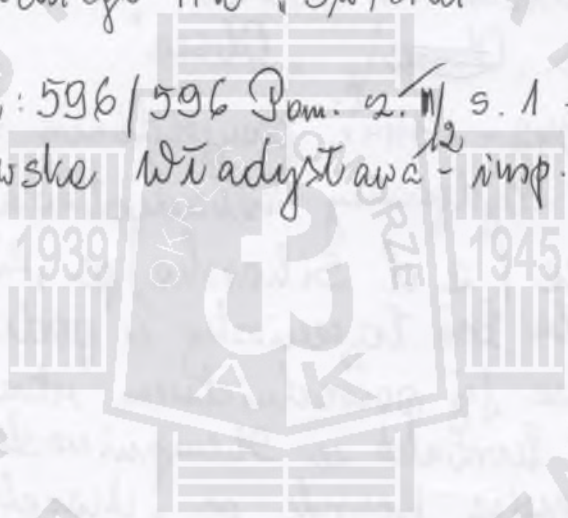
W l. 1942-1944r. przejeżdżała do niego do Bydgoszczy Władysława Żórawska (z d. Sikorska) ps. "Wanda", która była bez trąsawisk w pododdz. "Wilki"; ze jej pośrednictwem utrzymywał w ten sposób kontakt ze Stempniewskim - Szymanowicz Henryk ps. "Morek" 2-wo ołowidy zgrupowania "Świerki"; pododdz. "Wilki"

verte

wchodzi w skład Zgrupowania
Partyzanckiego AK „Świerki”

zob: J. D.: 596/596 Pom. 2.11/ s. 1 -
Łódzka Władystawa - insp. Bydy.

z/8, VI 102

WYKONANIE
ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Stempniewski Stefan
ps. "Olser", Werner

ODL
Pomorskie 26

zob. T: K: 243/852 Pom. Lipski
Bolesław os. III/1 (ODL Pomorskie)

WSS X'04

Stempniowski Stefan

022 27
Bydgoszcz

ps. "Wermar II" "Czarny"
"Olse"

Łazanki Obwodowa 4 (Bydgoskiego)

po między Bolesławem Lipskim,
Franciszkiem Rochoniałem i Antonim
Antoskiem.

zob. Chrapkowski B., Delegatura
Rządu RP na Kraj na
Pomorz... Tom 2011, s. 309, 399,

W. VII/14

passim.

Stempniowski Stefa n

